

MUSEUM PANORAMA MESDAG

Ulrike Heydenreich Verlangen naar de verte

Ulrike Heydenreich heeft net als Hendrik Willem Mesdag een fascinatie voor het oneindige landschap. Terwijl Mesdag voor de zee koos, stelt de Duitse kunstenaar juist panoramische berglandschappen centraal. Vergezichten vangt ze in tekeningen, collages en installaties. Deze unieke overzichtstentoonstelling van haar werk is van 1 april tot en met 17 september te bezichtigen in Museum Panorama Mesdag.

>
Ulrike Heydenreich,
Neuland 04, 2013,
Collage, papier,
85 x 65 cm

Ulrike Heydenreich met Panorama Drawing Device

Hoofd museale zaken, Adrienne Quarles van Ufford ziet meer overeenkomsten dan verschillen tussen Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) en Ulrike Heydenreich (1975). Zonder dat de hedendaagse kunstenaar van het bestaan van Mesdags glascilinder afwist, heeft ze een soortgelijk verrijdbaar apparaat gemaakt. Net als hij kon ze op deze manier de schoonheid van het landschap rondom haar vastleggen. "Het verlangen naar het onbereikbare is het hoofdthema", legt de curator uit. "Iedere keer raak je betrokken bij het landschap dat ze laat zien. Er is een soort magische dimensie aan toegevoegd. Dat geeft dat verlangen handen en voeten."

Mesdag & Heydenreich

Heydenreich voelt zich dan ook verbonden met Mesdag door zijn meesterlijke illusie, het 'Panorama van Scheveningen'. Als bezoeker vraag je je af hoe ver weg die schildering eigenlijk is, terwijl je ook in het landschap staat. Ook Heydenreich zorgt ervoor dat je je bewust wordt van de verte. De vraag die naar boven komt, is hoe je je verhoudt tot die verte. Anders dan bij Mesdag laat ze de omgeving niet een-op-een zien, maar plaatst er een dimensie tussen. Bijvoorbeeld door zorgvuldig uitgeknipte vouwlijnen in een oude panorama landkaart aan te brengen, waardoor de vorm van een waaijer ontstaat of het spannen van een draad, waardoor het papier opkrult. "Ik hou van de manier waarop papier werkt; hoe na het vouwen het licht erop valt," vertelt Heydenreich. Haar technieken maken dat de bezoeker zich op een heel onverwachte manier bewust wordt van de landschappen. Met iets kleins weet ze al een illusie te creëren. De expositie geeft een overzicht van de diverse werkwijzen van de kunstenaar. Ze werkt onder meer met potlood, historische foto's, grafische afbeeldingen, maar ook met bijvoorbeeld naald en draad. Ook wisselt ze haar materialen af met papier, glas en textiel.

Ulrike Heydenreich, Panoramaringen, 2010, object met potloodtekening, 16 x 97 x 97 cm

Ulrike Heydenreich, Tekening met draad 02 (Schwarzsee), 2020, papier en draad, 23 x 30 cm

“DEZE EXPOSITIE
MAAKT DAT JE BETER
GAAT KIJKEN DAN JE
GEWEND BENT.”

ADRIENNE QUARLES VAN UFFORD, CURATOR EXPOSITIE

Ulrike Heydenreich in haar atelier

De Alpen

Heydenreich is geïnspireerd door de negentiende eeuw waarin het landschap populair werd. "Het landschap en het uitzicht erop werd iets speciaals. Voor die tijd vormden bergen slechts een barrière maar nu zagen mensen het als een uitdaging om die onbekende Alpen te beklimmen; het alpinisme ontstond." Foto's, kaarten en panorama's van de bergen waren zeer geliefd. Ze ontdekte dat die tijd het startpunt markeert van wat wij onbewust nog steeds doen: "We reizen over de hele wereld en willen alles ontdekken."

Waar Mesdag een fascinatie had voor de zee kiest Heydenreich voor de bergen. "Ik ben gefascineerd door de schoonheid van de Alpen. Het ontroert me als ik daar ben. Zelfs een blik op die zwart-wit foto's van vroeger raakt me." Die emotionele binding heeft ook te maken met het sterk veranderende berglandschap. "Tijdens mijn vakantie in Zwitserland zag ik tijdens een wandeling een gletsjer in de verte liggen. De voorspelling dat deze gletsjer binnen honderd jaar is verdwenen, maakt me verdrietig. Daarom voel ik me, al zo lang als ik leef, verbonden met dit landschap. Ik wil het behouden."

Primeur

Museum Panorama Mesdag heeft de primeur: het is voor het eerst dat het werk van Heydenreich te zien is in een museale overzichtstentoonstelling. "Ik wil bereiken dat het brein zich opent en dat je meer ziet dan je gewend bent," verklaart Adrienne Quarles van Ufford, die de expositie heeft samengesteld. "De expositie draait om het oprekken van het besef van de werkelijkheid, iets wat ook gebeurt als je het 'Panorama van Scheveningen' aanschouwt. Het besef van perspectief, van de bestaande wereld en van de dimensies wordt bij de bezoeker vergroot."

In een andere vorm vind je die illusie ook in Heydenreichs werk terug. Anders dan Mesdag gebruikt ze meerdere uitingvormen om dat te bereiken. Heydenreich neemt de rust om goed naar dingen te kijken. Wij lopen vaak gewoon ergens langs zonder te observeren. Zij is in staat een nieu-

Ulrike Heydenreich, Fundstück (Vondst) 19, Historisch Panorama (Panorama van Pizzo Centrale), papier, 52,5 x 52,5 cm

we dimensie toe te voegen door eerst modellen te maken en die uit te werken in series. Al meteen in de eerste zaal zullen bezoekers verrast worden met een enorme spiegelende caleidoscoop waarin je in kunt kijken. Ernaast hangt een duizelingwekkende gevouwen computertekening, waarop staat wat jezelf net hebt gezien. De bezoeker ziet vervolgens vanuit vogelperspectief een installatie met drie panorama ringen, waardoor het landschap automatisch naar je toegetrokken wordt. In de achterste zaal, de Wunderkammer, staan in vitrines voorwerpen uit het atelier in Düsseldorf getaleerd. Als Mesdag nog leefde had het getoonde maakproces van deze kunstenaar hem gefascineerd. Zelf was hij laat schilder geworden en hij bleef zijn leven lang leren. Het liefst kocht hij werk van kunstenaars dat onaf was. Zo kon hij zien hoe het gemaakt was.

Op het einde van de expositie 'Verlangen naar de verte' wordt de bezoeker – van jong tot oud – uitgenodigd om een

ontwerp van de kunstenaar te vouwen met een landkaart. Het vergroot het begrip in haar kunst door te werken met het materiaal, dat je net hebt gezien. Mesdag had het zeker mooi gevonden om te zien hoe het publiek actief betrokken wordt bij het werk van deze kunstenaar. Net als hij gaat Heydenreich als een ingenieur te werk.

Ook meekijken over Ulrike Heydenreichs schouder kan op deze tentoonstelling. In een korte documentaire is ze te zien in haar atelier in Düsseldorf. Aan de hand van een interview maakt de bezoeker kennis met de kunstenaar in haar atelier waarin ze vertelt over haar inspiratiebronnen en werkwijzen.

Museum Panorama Mesdag

Zeestraat 65, Den Haag
T 070 310 66 65
panorama-mesdag.nl